

eTampere-tietoyhteiskuntaohjelma 2001-2005

Yhteenveto

- eTampere
- Infocity
- Teknologian veturiohjelmat
- Sähköisen liiketoiminnan tutkimuskeskus
- Tietoyhteiskuntainstituutti
- Palveluautomaation kehityskeskus
- eKiihdyttämö
- Opiksi eteenpäin
- eTampereesta sanottua

eTampere-ohjelman ohjausryhmän puheenjohtaja, Tampereen kaupunginjohtaja Jarmo Rantanen

”eTampere vahvisti, että uutta luodaan jatkossakin ohjelma-perusteisesti”

Tampere lähti eTampere-ohjelmaan suurin odotuksin. Ajattelimme, että laajan ja kunnianhimoisen tietoyhteiskuntaohjelman avulla voisimme edistää asukkaiden ja yhteisöjen sopeutumista tietoyhteiskuntakehitykseen ja myös luoda sille uutta tamperelaista sisältöä. Ohjelmalla haluttiin myös vahvistaa seudun kilpailuetuja edistämällä tietoyhteiskuntaan liittyvien elinkeinolojen toimeliaisuutta ja oraalla olleita yritysajatuksia.

eTampere oli kaiken kaikkiaan hyvin onnistunut ohjelmakokonaisuus ja sai aikaan erinomaisia saavutuksia. Kaupungin kansainvälinen tunnettuus kasvoi, ja esimerkiksi Euroopan unionin piirissä tulimme tunnetuksi tietoyhteiskuntakaupunkina ja aktiivisena kehittäjänä. eTampere-ohjelmassa onnistuttiin kouluttamaan suuri joukko kansallisia tietoyhteiskunnassa tarvittaviin taitoihin. Yliopistoihin ja muihin oppilaitoksiin ohjautui ohjelman ansiosta tuntevia lisäpanoksia. Uuteen tieto- ja viestintäteknikkaan perustuvien palvelujärjestelmien kehittäminen kaupungin hallinnossa saatiin hyvään alkuun.

Tampereelle on ominaista ohjelma-perustainen kehittämispolitiikka, joka on seurausta siitä, että täällä syntyy luonnostaan kehittäjäverkostoja. eTampere oli erinomainen esimerkki verkostoyhteistyöstä. Se vahvisti näkemystä, että kun halutaan luoda uutta, kunnianhimoisen ohjelma on hyvä toimintamalli. Seuraava suuri ohjelmamme, Luova Tampere, on jatkumoa tälle ajattelulle.

eTampere-tietoyhteis

eTampere oli innovatiivinen yhteistyöohjelma, jossa yhdistyivät alueen koulutus- ja tutkimuslaitosten, elinkeinoelämän, hallintoorganisaatioiden, järjestöjen, yhteisöjen ja kansalaisten asiantuntemus ja kehityspanos. Toimintaa koordinoi eTampere-toimisto.

tavoite

- Nostaa Tampere tietoyhteiskuntakehityksen kärkikaupungiksi vahvistamalla osaamisperustaa, synnyttämällä uutta liiketoimintaa ja luomalla uusia palveluita kansalaisille.

Osatavoitteita olivat muun muassa

- edistää ICT-klusterin kasvua 2,5-kertaiseksi ja viestintäklusterin kasvua 1,8-kertaiseksi
- nostaa Tampere kansainvälisesti tunnetuksi ja arvostetuksi tietoyhteiskuntaan ja eTalouteen kohdistuvan tutkimuksen ja opiskelun keskeiseksi
- luoda Tampereesta maailman merkittä-

vin yhden kaupungin laajuinen tietoyhteiskunnan pilotointiympäristö

- kehittää Tampereen julkisen hallinnon verkkopalveluista kattava ja edistysellinen palvelukokonaisuus, joka on laajasti käytössä
- mahdollistaa kaikille kansalaisille pääsy verkkoon ja vahvistaa heidän osaamistaan julkisten verkkopalvelujen käyttäjinä
- edistää tietoverkkojen avulla kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa itseään koskeviin päätöksiin sekä osallistua kotikaupunkinsa kehittämiseen
- turvata tasapainoinen ja tasa-arvoinen tietoyhteiskuntakehitys.

toiminta

eTampere-ohjelmassa tähdättiin tietoyhteiskunnan kolmen ulottuvuuden – teknologisen, taloudellisen ja sosiaalisen – kehittämiseen samanaikaisesti laajan yhteistyön avulla. Tämän lähestymistavan ja toimijakentän laajuuden vuoksi eTampere oli luonteeltaan ja toimintarakenteeltaan ainutlaatuinen Suomessa ja maailmalla.

Ohjelman painopistealueina olivat tek-

eTampere-ohjelman johtaja Jarmo Viteli • Jarmo Viteli on Tampereen yliopiston Hypermedialaboratori

”Vahvistettiin mahdollisuus

eTampereen keskeinen viesti oli, että suunnataan voimia yhteistyöhön ja osaamisen kehittämiseen; pyritään siihen, että kaikilla alueen ihmisillä olisi kykyä, halua ja mahdollisuuksia käyttää tietoyhteiskunnan palveluita. Myös yritysälämän toivottiin hyödyntävän niitä mahdollisimman laaja-alaisesti ja synnyttävän uusia sovelluksia, yrityksiä ja työpaikkoja.

Ohjelman tavoitteet olivat kieltämättä kunnianhimoiset, mutta on tärkeää, että asetetaan korkeita päämääriä. Ne pitää myös suhteuttaa siihen, miltä maailma näytti ohjelmaa valmisteltaessa vuonna 2000. Informaatiotekniikka-alan kasvukäyrät osoittivat koilliseen, ja tietoyhteiskuntakehitykseltä, matkapuhelinten kolmannelta sukupolvelta ja digi-tv:ltä odotettiin paljon.

Käänne tapahtui oikeastaan samana päivänä, kun eTampere julkistettiin: New Yorkin teknikkapörssin Nasdaq-indeksi lähti laskuun, jota kesti noin kolme ja puoli vuotta. Vahvasta kasvusta siirryttiin elonjäämiskamppailuun. Tampereella ennakoitu liiketoiminnan puolitoistakertaistuminen on jäänyt haaveeksi, ja kansainvälisille markkinoille ponnistavia kasvuyrityksiä on syntynyt tuskin puolet siitä, mitä odotettiin, mutta suhteellisesti seutu on pärjännyt hyvin.

Tärkeimmät vaikutukset ovat vielä edessä

eTampereen merkittävimpiä saavutuksia on ollut kansalaisyhteiskunnan vahvistaminen. Eri-tisestisesti Infocity-ohjelma loi pysyviä raken-

kuntaohjelma 1.1.2001-31.12.2005

nologisiin innovaatioihin perustuvat tarvelähtöiset palvelut, joilla tähdätään aktiiviseen, osallistuvaan ja vaikuttavaan kansalaisuuteen, yritysten liiketoiminnan kehittämiseen sekä kansainvälisen yhteistyön syventämiseen.

Ohjelma toimi kuuden osaohjelman kautta. Osaohjelmat olivat

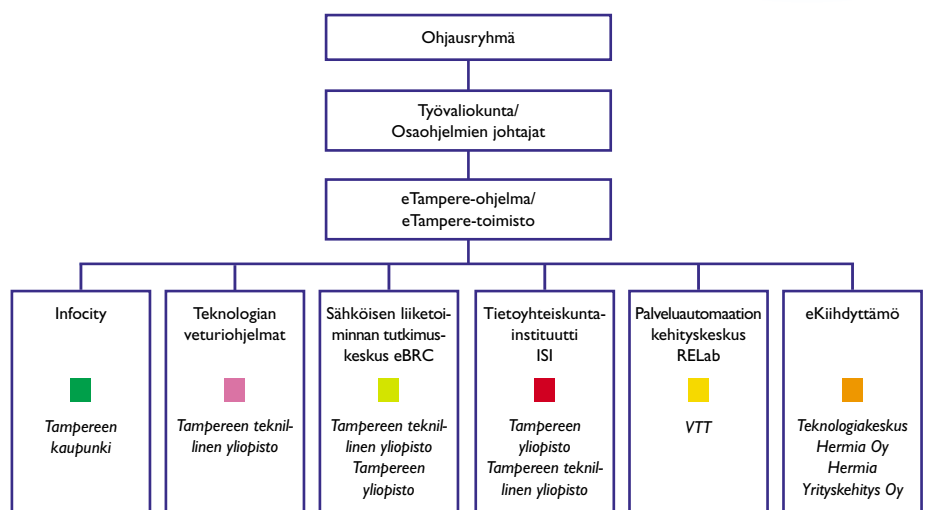
- Infocity
- Teknologian veturiohjelmat
- Sähköisen liiketoiminnan tutkimuskeskus
- Tietoyhteiskuntainstituutti
- Palveluautomaation kehityskeskus
- eKiihdyttämö.

tuloksia

- ICT-alan työpaikat lisääntyivät muista kasvukeskuksista poiketen
- kansallisesti ja kansainvälisesti seuratuin tietoyhteiskuntaohjelma
- loi työkaluja ohjelmaperustaiseen kehittämiseen
- oli alkusykäys kaupungin, elinkeinoelämän ja yliopistojen yhteistyölle

- yhteensä 420 hanketta, joista 62 kansainvälisiä
- hankkeiden kokonaisvolyymi 131 M€ ylitti tavoitteen
- mukana hankkeissa yli 400 tutkijaa ja kehittäjää ja yli 300 yritystä
- hankkeista 60 % tutkimushankkeita

- 80 kansallista verkostoa ja seminaaria
- hankkeiden rahoitus: Tampereen kaupunki, Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto 18 %, muu julkinen kotimainen 28 %, julkinen kansainvälinen 13 %, elinkeinoelämä 39 %, muut 2 %.

on johtaja.

ksia luoda uutta osaamista”

teita, joilla on merkitystä ihmisille ja alueen kehitykselle. On tuettu kirjastotoimintaa ja vanhusten kouluttautumista, koottu kouluttajien yhteistyöverkosto ja perustettu eTupa, joka tarjoaa ihmisille kotiin yhteiskuntapalvelujen käyttöön ja tekniikkaan liittyvää apua.

eTampere on myös synnyttänyt ja vahvistanut monia tutkimusverkostoja, jotka luovat uutta osaamista. Osaohjelmien toimijat ovat tällä hetkellä mukana yli viidessäkymmenessä paikallisessa, kansallisessa ja kansainvälisessä verkostossa.

Liike-elämän, tutkimusmaailman ja kaupungin välinen yhteistyö on vahvistunut, mutta vaatii edelleen opettelemista. Paikallista verkostoitumista pitäisi pystyä vielä vahvistamaan. Kaupungin pitäisi avautua

enemmän kehittämistyöhön, yritysten pitäisi olla pikkuisen laajakateisempia ja ajatella, miten yhteistyö vahvistaa perusliiketoimintaa, vaikkei yksittäisistä hankkeista välttämättä ole saatavissa välittömiä tuloja. Yliopistojen pitää ymmärtää oma roolinsa ja valita painoalueensa. Tamperelaiset toimijat ovat mukana myös kansainvälisissä verkostoissa ja isoissa EU-hankkeissa. Uskonkin, että ohjelman tärkeimmät vaikutukset ovat vielä edessä.

Kolme keskeistä teema-alueita, joissa on vahvaa kasvua ja jotka ovat merkityksellisiä Tampereen seutukunnalle, ovat julkisten palveluiden kehitys, liiketoiminnan vauhdittaminen ja muutosta mahdollistavat tekniikat. Mitä näihin liittyviä verkostoja meillä on ja miten niitä pitäisi vahvistaa? Verkos-

ton toimijoiden kannattaa tehdä itselleen selväksi, mitä odottavat saavansa yhteistyöstä ja kuinka paljon ovat itse valmiita sijoittamaan siihen. Sen olemme eTampereen myötä oppineet, että sitä enemmän verkostoista saa, mitä enemmän niihin itse antaa.

eTampere lähti rohkeasti rakentamaan tulevaisuutta. Ei se toki ole ollut mikään keskeinen muutoksentehtävä, mutta verkostoja, sosiaalista pääomaa ja tunnettuutta lisäämällä olemme tarjonneet Tampereelle eväitä pärjätä ja sopeutua tuleviin muutoksiin.

Lyhennelmä. Koko teksti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimus/analyysit, Osaohjelmajohtajien analyysit.

Infocity-osaohjelma keskittyi julkisen hallinnon, ennen muuta Tampereen kaupungin, sähköisten palveluiden kehittämiseen. Vetovastuu osaohjelmasta oli Tampereen kaupungin viestintäyksiköllä.

tavoite

• Edistää kaupungin palvelujen kattavaa tarjontaa tietoverkossa ja turvata kaikille tamperelaisille mahdollisuus käyttää näitä palveluja.

toiminta

Infocityn toiminnan osa-alueet olivat

- kaupungin sähköisten palvelujen kehittäminen
- kuntalaisten kouluttaminen
- Internet-saatavuuden lisääminen.

Vastuu verkkopalvelujen toteutuksesta, ylläpidosta ja kehittämisestä kuului kullekin toimintayksikölle ja teknisestä toimivuudesta tietotekniikkakeskukselle ja tietohallintoyksikölle. Verkkopalvelujen kokonaisuutta koordinoi viestintäyksikkö.

Infocity-ohjelman suunnitelman mukaisesti kaupungin valmiuksia vahvistettiin muun muassa lisäämällä kaupungin tietotekniikkakeskuksen palvelukykyä, internet-sisällöntuottajien määrää ja henkilöstön internet-osaamista sekä hankkimalla verkkopalvelujen edellyttämiä ohjelmistoja.

Muulta osin Infocity-osaohjelmaa toteutettiin hankkeiden kautta. Euromääräisesti suurimmat hankkeet liittyivät palveluihin, joilla lisättiin ja vahvistettiin kansalaisten tietoyhteiskuntataitoja sekä mahdollisuuksia ja edellytyksiä osallistua tietoyhteiskuntaan. Tällaisia olivat muun muassa kuntalaisten koulutus, Netti-Nysse sekä kansalaisten käyttöön avatut nettipisteet. Ohjelman aikana luotiin eTampere-koulutajaverkosto, joka vahvisti kansalaisten koulutusta ja mahdollisti kouluttajien yhteistyön.

Muut hankkeet liittyivät muun muassa henkilön sähköiseen tunnistamiseen, asiantuntijajärjestelmien ja verkkodemokratian kehittämiseen, sosiaali- ja terveystietopalvelujen neuvontaan ja sähköiseen ajanvaraukseen, kaupunkilaisten verkkosivuston Mansetorin toimintaan sekä MindTrek-mediaviikon järjestämiseen.

Infocityn tärkeitä yhteistyökumppaneita ja verkostoja olivat muun muassa Tampereen yliopiston eri laitokset, kouluttajaverkosto sekä muut eTampere-osaohjelmat. Työtä tietoyhteiskuntakehityksen hyväksi on tehty kansallisella tasolla valtio-

Ohjelmajohtaja Jari Seppälä • Jari Seppälä oli eTampere-ohjelmakaudella Tampereen kaupungin viestintäjohtaja.

”Perusta on luotu”

Infocity-ajattelussa on ollut kolme ulottuvuutta: kehitetään kaupungin sähköisiä palveluita, järjestetään kaikille mahdollisuus käyttää niitä ja koulutetaan kansalaisia käyttämään niitä.

Koulutusta on merkittävästi lisätty, ja moni kaupunkilainen on päässyt opettelemaan tietotekniikan perustaitoja. Sähköisten palveluiden saatavuuden varmistamiseksi on valtakunnallisesti asetettu tavoitteeksi, että tuhatta asukasta kohden on yksi maksuton internet-pääte kaikkien kuntalaisten ulottuvilla. Tavoite on Tampereella saatu täytettyä, kun päätettiin on yli kaksisataa. Jos lisäksi otetaan huomioon esimerkiksi koulujen laitteet ja kotiyhteyksien lisääntyminen,

periaatteessa kaikilla tamperelaisilla on mahdollisuus käyttää nettiä ja sitä kautta myös kaupungin sähköisiä palveluita, jos he vain osaavat ja haluavat.

Kaupungin sähköisten palveluiden kehittäminen on Infocityn ulottuvuuksista hankalin, sillä kaupungin palveluiden kirjo on laaja – katujen hoidosta sairaanhoitoon sekä kulttuuriin ja vapaa-aikaan. Ohjelman alussa netti miellettiin lähinnä viestintävälineeksi ja sähköiset palvelut tiedottamiseksi ja verkkolomakkeiksi, joten niitä sitten tarjottiin. Toimintatapojen kehittyessä alettiin ajatella, että asiat pitäisi olla mahdollista hoitaa loppuun asti netitse. Esimerkiksi tonnin haun, kaavoituksen ja ajanvarauksen pi-

täisi toimia itsepalveluna siten, että perusjärjestelmiin pääsisi kirjautumaan suoraan netistä. Tämä edellyttää kuitenkin paljon työtä ja investointeja perusjärjestelmiin, eikä niitä ohjelman aikana kovin paljon saatu kehitettyä.

Käytännön saavutuksista päällimmäinen on tietokoneopetusta tarjoava internetbussi Netti-Nysse. Ajatus oli oikeastaan olemassa jo aikaisemmin, mutta eTampere-yhteistyön ansiosta hanke pystyttiin toteuttamaan. eTampere-monitoimikortti sen sijaan ei ole täyttänyt tavoitteita ainakaan vielä, sillä se on kompastellut monenlaisiin teknisiin ja muihin ongelmiin. Nyt korttia on kehitetty vain kaupungin omien palveluiden vä-

neuvoston tietoyhteiskuntaohjelman, Kuntaliiton sekä Suomen muiden suurten kaupunkien kanssa ja kansainvälisellä tasolla erityisesti ystävyyskaupunkien ja muiden kaupunkiverkoston kanssa sekä Itämeri-

instituutin, YK:n ja EU:n hankkeissa. Tampereen kaupungilla on edustus useissa julkisen hallinnon sähköisiä palveluja kehittämissä valtakunnallisissa elimissä.

tuloksia

- tiedottavista vuorovaikutteisiin ja kustannustehokkaisiin sähköisiin palveluihin
- kaupungin ePalvelustrategia: kehittämisen etenemismalli ja organisointi vakiinnutettu
- kaikki kaupungin toimintayksiköt esillä internetissä
- kaupungin yksiköillä noin 320 palvelua verkossa
- VALMA-valmistelufoorumi kansalaisten vaikutuskanavaksi
- eTampere-kortti, 5 500 käyttäjän pilotti ja yleinen matkakortin kehittäminen
- Teuvo neuvoo, kansalaisten verkkoneuvontapalvelu
- eTupa, teknistä tukea kotitalouksille tarjoava yritys
- Kaksi Netti-Nysseä: 20 000 tutustujaa, 2 000 kouluttajaa
- Opit-kokonaisuus, peruskoulujen oppimisympäristö ja verkkokursseja
- 80 %:lla tamperelaisista internet-yhteys (12/2001 72 %)
- maksuttomia nettipisteitä 205

lineeksi ja vastuu kortin kehittämisestä on kaupungin liikennelaitoksella.

Tutkimus ihmisten hyödyksi

Infocityn hankkeet olivat vähän irrallisia, ja järjestelmällinen sähköisten palveluiden kehittämistyö on vasta saatu alkuun. Toisaalta ehkä eTampereen anti onkin siinä, että tietojärjestelmiä, toimintakulttuuria ja ajattelutapoja kehittämällä on luotu perustaa, jolle kaupungin pysyvä organisaatio voi rakentaa todellisia sähköisiä palveluita.

eTampereen kantavia ajatuksia oli tutkimusmaailman, yrityselämän ja kau-

pungin välinen yhteistyö. Se oli uutta, eikä se ole vielä kunnolla päässyt kantamaan hedelmää. Yhteistyötä pitäisi jatkaa myös eTampere-ohjelman jälkeen niin, että tutkimus kohdistuu käytännön elämään ja että julkinen hallinto ja yritykset pystyvät sitten hyödyntämään tutkimustuloksia ja vastaamaan ihmisten tarpeisiin. Lainsäädäntöön tai liiketoimintaan liittyviä toimintatapoja on tietenkin vaikea muuttaa, sen sijaan toimintakulttuureihin tai ajattelutapoihin liittyville eroille voisi jotain tehdä, jos osapuolet ajattelivat edistävänsä yhteistä hyvää.

Lyhennelmä. Koko teksti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimusanalyysit, Osaohjelmajohtajien analyysit.

- noin 70 hanketta
- hankkeiden volyymi 1,6 M€ ylitti tavoitteen
- hankkeiden koko tuhannesta eurosta yli 400.000 euroon, 40 % hankkeista alle 10.000 €
- merkittävimmät rahoittajat Tampereen kaupunki (84 % hankerahoituksesta), ministeriöt, Sitra ja muut julkisyhteisöt sekä EU:n rakennerahastot

jatko

- Infocity-vastuiden ja -hankkeiden jatkuminen kaupungin pysyvässä organisaatiossa on varmistettu. Sähköisistä palveluista vastaa kaupungin kehittämissyöksikö. Verkkosallistumista kehittää kuntademokratiayksikkö. Tietoyhteiskuntatyö on tietohallinnon vastuulla. Verkkojulkaisemisesta vastaa viestintäyksikkö.
- Erillisistä hankkeista jatkuvat eTampere-ohjelman päätyttyä LähiTV-, Cibernarium-, ePietari- ja eCitizen-hankkeet sekä eTupa-yritys.
- Vakuutuksena kansalaislähtöisen tietoyhteiskuntakehityksen jatkumisesta Tampereen kaupunki allekirjoitti maaliskuussa 2006 Eurocities-järjestön Telecities-verkoston laatiman Tietoyhteiskunnan kansalaisoikeuksien eurooppalaisen peruskirjan ja sitoutui edistämään seuraavia tavoitteita:
 - käyttäjäystävällisessä ja ymmärrettävässä muodossa olevan tiedon tuottaminen
 - julkisen hallinnon avoimuuden turvaaminen
 - internetin yleisen saatavuuden, kansalaisten teknologiaa ja siihen perustuvia palveluja kohtaan tunteman luottamuksen sekä teknologian ja siihen perustuvien palvelujen tehokkaan käytön edistäminen
 - tietoyhteiskuntakoulutuksen tukeminen niin, että kaikenikäiset ja kaikkia ryhmiä edustavat ihmiset voivat osallistua tietoyhteiskunnan kehitykseen ja hyötyä siitä.

Teknologian veturi

Technology engine programmes

Teknologian veturiohjelmat oli teknologiakehitykseen ja lähellä yrityksiä olevaan t&k-työhön painottunut tutkimusohjelma. Sitä koordinoi Tampereen teknillinen yliopisto, TTY.

tavoite

• Tuottaa vuorovaikutusta edistävää teknologiaa, joka toimii inhimillisinä liittymänä tietoyhteiskuntaan.

toiminta

Ohjelma toteutettiin pääasiassa tutkimushankkeissa. Ohjelma koostui kuudesta veturiohjelmasta:

- **Uustodellisuus.** Kohteena uudenlainen työn tekemisen, liiketoiminnan ja sosiaalisen elämän kulttuuri, jossa sähköinen todellisuus toimii fyysisen todellisuuden rinnalla antaen lisää mahdollisuuksia ja muodostaen uusia uhkia.
- **Käyttöliittymät.** Tehtävänä kehittää mahdollisimman laajalle käyttäjäkunnalle luonnollisia tapoja käyttää jokapäiväisiä laitteita.
- **Mukautuvat ohjelmistokomponentit.** Kohteena erityisesti uusiin viestimiin soveltuvat ohjelmistokomponentit ja menetelmät, joilla eri palveluntarjoajien itsenäiset ohjelmistokomponentit voivat keskustella joustavasti toistensa kanssa.
- **Informaation aistiminen.** Kohteena ihmisen ympäristön hahmottamisen ja tie-

don omaksumistapojen ymmärtäminen.

• **Laajakaistainen tiedonsiirto.** Kohteena langallisten ja langattomien tiedonsiirtojärjestelmien komponentit, laitteistointegrointi, järjestelmäsuunnittelun määrittely ja hallinta, signaalinkäsittelyn menetelmät sekä protokollaratkaisut tiedonsiirron nopeuttamiseksi.

Määräaikaisina ohjelmina

- **Kuluttajatutkimuksen veturiohjelma** (2002)
- **W3C-toimisto**, valmistelu ja käynnistys (2002-2003)
- **Erityisryhmät ja tietotekniikka** -valmisteluhanke (2003-2004)

Toiminta perustui monitasoiseen verkostoyhteistyöhön, ja kansainvälisyys oli teknologian veturiohjelmissa mukana vahvasti.

Johtoryhmässä oli yritysten, yliopistojen ja julkisten organisaatioiden edustajia.

Teknologian veturiohjelmissa oli kiinteä yhteistyö muun muassa Tampereen seudun ICT-osaamiskeskuksen, terveysteknologian osaamiskeskuksen ja BioneXt-ohjelman kanssa sekä eTampere-ohjelman muiden osaohjelmien kanssa.

Ohjelmajohtaja Hannu Eskola • Hannu Eskola on Tampereen teknillisen yliopiston Digitaalisen Median Instituutin johtaja.

”Varsinainen perintö on yhteenpuhaltami

Teknologian veturiohjelmien painopisteenä on teknologinen tutkimus ja tausta-ajatuksena se, että tutkimus luo uutta osaamista ja uutta liiketoimintaa. Osa tutkimushankkeista synnyttää suoraan tuoteaihoita, joita yritykset ryhtyvät jalostamaan tuotekehityshankkeissa. Pääosa hankkeista näkyy kuitenkin uutena osaamisena ja uusina osaajina, joita paikallinen yritys-elämä voi hyödyntää. Näissä tapauksissa tuottavaa liiketoimintaa voi syntyä pitkänkin ajan kuluttua tutkimuksen käynnistymisestä.

Veturiohjelmat on edistänyt useiden yritysten liikkeellelähtöä, esimerkkinä FogScreen Inc., Tampereen internet-liikennöintipiste TREX ja Kärkjoukkue Oy. Olemme olleet synnyttämässä myös valtakunnallista peliverkostoa Neogamesia ja aikaansaaneet maailmanlaajuisen www-tekniikoita määrittävän W3C-organisaation aluetuomiston perustamisen Tampereelle.

Tutkimushankkeissa yritykset ovat usein toimineet pienrahoittajina Tekesin rinnalla. Yrityksen koolla ei ole ollut merkitystä

kiinnostukseen. Kaiken kaikkiaan veturiohjelmissa on opittu, ettei ensin kannata keksiä hyviä tutkimusaiheita ja sitten suostutella yrityksiä mukaan. Hyvät aiheet ja tarpeet on määriteltävä ensin yritysten kanssa, jolloin sitoutumisaste on riittävä koko hankkeen läpiviemiseksi. Lähimpänä yrityksiä oleva tuotekehitystyyppinen tutkimus on veturiohjelmien kannalta ollut ongelmallista, koska hankerahoituksesta ja hankkeiden käynnistymisestä on luottamuksellisuussyistä vaikea raportoida.

ohjelmat

tuloksia

- Suomen W3C-toimisto Tampereelle. W3C kehittää maailmanlaajuisesti webin teknologioita, standardeja ja pelisääntöjä. Toimisto tuo osaamista, kontakteja, asiantuntijatehtäviä sekä hankkeita Tampereelle. Isäntänä Tampereen teknillisen yliopiston Hypermedialaboratorio.
- Laser Competence Centre Finlandin perustaminen. LCC Finland keskittyy alan perustutkimukseen, kehittämiseen ja liiketoimintamahdollisuuksien kartoittamiseen. Isännät Optoelektroniikan tutkimuskeskus ORC/TTY ja Teknologia-keskus Hermia.
- Neogames-verkoston syntyminen. Kansallinen pelialan klusteri kehittää ja kaupallistaa interaktiivisen pelisäällön toimialaa.
- Erityisryhmät ja tietotekniikka -tutkimushankerypäs, mm. Invalidiliiton vetämät hankkeet Tre@validia ja Validiksi tietoyhteiskuntaan
- Open Source Software -keskuksen syntyminen. COSS edistää avoimen lähdekoodin hyödyntämistä eri toimialoilla ja eri käyttäjäryhmissä uuden palveluliiketoiminnan synnyttämiseksi.
- Tampereen yliopiston koordinoimia vahvoja EU-hankkeita, mm. Cogain, Communication by Gaze Interaction, joka luo uusia kommunikointimahdollisuuksia motorisista häiriöistä kärsiville henkilöille. Cogain on ensimmäinen suomalaisten koordinoima huippuosaamisen EU-verkosto EU:n Information Society Technologies -osiossa. Isäntänä Tampereen yliopiston TAUCHI-yksikkö.

- kaikkiaan noin 100 hanketta, joista 70 % alle 70.000 €, 11 kpl yli 500 000 €
- hankkeiden kokonaisvolyyymi 22,3 M€ ylitti tavoitteet
- suurimmat rahoittajat Tekes ja EU:n puiteohjelmat, muita rahoittajia yritykset, Suomen Akatemia, opetusministeriö, yliopistot ja Tampereen kaupunki
- projektivalmisteluihin osallistunut noin 250 asiantuntijaa yrityksistä, tutkimuslaitoksista, muista julkisorganisaatioista ja yhdistyksistä

jatko

- Teknologian veturiohjelmat jäävät elämään muun muassa W3C-toimiston, LCC Finlandin, COSSin ja Neogames-verkoston toiminnassa, syntyneissä uusissa yrityksissä sekä kymmenissä verkostoissa ja noin sadassa tutkimushankkeessa.

sen kulttuuri”

Pitää luoda mekanismeja, joilla toimijoita saadaan yhteen

Ohjelmaa toteutettaessa on opittu, että uusien ajatusten realisoiminen edellyttää verkostojen synnyttämistä ja kunnan pohjustusta yhteistyölle tutkijoiden, yritysten ja muiden toimijoiden välille. Olemme tukenet verkostojen käynnistymistä maksamalla aluksi vetäjän palkan ja tarjoamalla markkinointiapua. 15 syntyneestä verkosto-or-

ganisaatiosta suurimpia on kansainvälinen Cogain (Communication by Gaze Interaction), joka kehittää katseella ohjattavia käyttöliittymiä.

Tutkimusohjelmille on saatu rahoituspäätöksiä useiden vuosien päähän ja joku niistä saattaa jatkaa vielä kymmenen vuotta eTampereen jälkeen. Organisoituneet verkostot voivat elää paljon pitempäänkin. Tamperelaisen yhteenpuhaltamisen kulttuurin henkinherättely teknologian kehittämi-

sessä lienee kuitenkin veturiohjelmien merkittävin aikaansaannos.

Lyhennelmä. Koko teksti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimus/analyysit, Osaohjelmajohtajien analyysit.

Sähköisen liiketoiminnan

eBusiness Research Center

Sähköisen liiketoiminnan tutkimuskeskus eBRC oli Tampereen teknillisen yliopiston ja Tampereen yliopiston yhteinen, osana eTampere-ohjelmaa määrääjäksi perustettu liiketoiminnan sähköistymisen tutkimuskeskus ja kehitys-ohjelma.

tavoite

- Synnyttää uutta tietoa sähköisen liiketoiminnan ilmiöistä sekä opetuksessa että käytännön yritystoiminnassa hyödynnettäväksi.
- Synnyttää vuoteen 2006 mennessä yksi tutkimusalan johtavista toimijoista Eurooppaan.

toiminta

eBRC yhdisti tutkijoiden, yritysten ja muiden sidosryhmien tarpeita ja tavoitteita lisäarvoa tuottaviksi tutkimus- ja kehitysprojekteiksi, etsi sopivat yhteistyökumppanit, auttoi rahoituksen hakemisessa ja antoi starttirahoitusta lupaaville projekteille.

Toiminnan painopistealueet olivat

- liiketoiminnan kehittäminen
- tiedon johtaminen
- strategiointi tietoyhteiskunnassa.

Ohjelmakauden loppupuolella osa eBRC-projektiorganisaation toiminnasta siirtyi Tampereen yliopiston, osa Tampereen teknillisen yliopiston sisäiseksi toiminnaksi.

Tutkimuksen suuntaamisessa olivat avuksi Research Boardit, joita oli aluksi painopistealueiden mukaisesti kolme, lopuksi yksi yhteinen.

eBRC:n toimintaa ohjasi ja valvoi johtokunta, jonka koostui TTY:n ja TaY:n rehtorien nimeämistä yliopistojen edustajista.

Toiminnalle oli ominaista monitahoinen alueellinen, kansallinen ja kansainvälinen verkostoyhteistyö. Tärkeitä paikallisia kumppaneita olivat muun muassa Tampereen kauppakamari, jonka verkkoliiketoimintatyöryhmä toimi eBRC:n Business Boardina, Itämeri-instituutti, Professia Oy, Teknologiakeskus Hermia Oy ja lukuisat yksittäiset yrityskumppanit.

Ohjelmajohtaja Marko Seppä • Marko Seppä toimii Tampereen teknillisellä yliopistolla projektijohtajana.

”Yrityselämän, tutkimuksen ja julkishallinnon yhd

Digitaalitalouden liiketoimintamallien kehitys on ollut iso teema koko ohjelman ajan. Käytännössä toiminnan lähtökohtana on kuitenkin ollut rahoittajien asettama varsin mittava määrällinen tavoite, 16,8 miljoonan euron hankekanta. Kun määrällisen tavoitteen saavuttaminen oli saatu turvattu, voitiin täysimääräisesti keskittyä laadullisiin tavoitteisiin: lisäämään tietoa sähköisestä liiketoiminnasta tieteen ja käytännön maailmassa. Määrällinen tavoite saavutettiin ja laadullisestikin päästiin pitkälle, vaikka johtavasta eurooppalaisesta tutkimusyksiköstä saatiin kasaan korkeintaan perustukset.

Kaikki saavutukset ovat perustuneet onnistuneeseen vastuujakoon ja lanseeraamaamme yritys-elämän, tutkimusmaailman ja julkishallinnon (business-university-

government, BUG) intressit yhdistävään matchmaker-malliin eli rajat rikkovaan kumppanuuteen.

Rakensimme uudenlaisen toimintamuodon liiketoimintatutkijoiden keskinäisen mutta myös tiedemaailman ulkopuolisten toimijoiden kanssa tapahtuvan verkottumisen edistämiseksi. eBRC:tä lähdettiin rakentamaan ikään kuin Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston yhteiseksi aputoiminimeksi, yrityksille ja tutkimusrahoittajille suunnatuksi näyteikkunaksi, joka kokoa tietoyhteiskunnan liiketoimintailmiöistä kiinnostuneet tamperelaiset tutkijat yhteen.

Hitaasti mutta varmasti toimintamallille lämmitettiin: osa professorikunnasta ja erityisesti nuoremmat tutkijat lähtivät ilah-

duttavasti mukaan, ja parikymmentä yrityskumppania on vahvasti sitoutunut toimintaan. Julkissektorin puolella yhtäältä Tekes, toisaalta Euroopan komissio on ollut meille tärkeä sidosryhmä.

Näkyvin aikaansaannoksemme on kenties Suomen merkittävin liiketoimintatutkimuksen konferenssi eBRF, joka tuo yhteen paitsi suomalaisia ja ulkomaisia tutkijoita, myös yritysten ja julkissektorin edustajia eräänlaisessa avointen ovien tutkimustapahtumassa. Harmillista kyllä, sittenkin vasta suhteellisen pieni osa alan tamperelaisista professoreista ja tutkijoista on aktiivisesti hyödyntänyt tätä kotiovelle tuotua konferenssia ja houkutelletututkimustutkijattaviaan.

tutkimuskeskus

tuloksia

- Kansainvälisen e-Business Research Forum (eBRF) -tutkimuskonferenssin perustaminen ja järjestäminen vuosittain 2001 alkaen. eBRF kehittyi ohjelma-aikana Suomen merkittävimmäksi liiketoiminnan tutkimuskonferenssiksi.
- Kasvuyritystoimintaa tietoyhteiskunnassa tutkivan Venture-to-Capital (V2C) -tutkimusryhmän perustaminen, kasvuyritystoiminnan tärkeimmät sidosryhmät kokoavan V2C Forumin järjestäminen vuosittain 2001 alkaen ja mm. Suomen kanssaryrittäjät SKY ry:n perustamisen katalysoiminen 2005
- Kauppa- ja teollisuusministeriön tilaama, sähköisen liiketoiminnan nykytilaa, tulevaisuuden haasteita ja tarvetta kansalliselle strategialle tarkastellut tutkimus
- Prof. Marjatta Maulan johtama tietointensiivisen palvelutoiminnan (KIBS) tutkimusohjelma
- Prof. Mika Hannulan johtama liiketoimintatiedon (Business Intelligence) tutkimusohjelma
- Yhteistyössä Professia Oy:n kanssa eYrityspalvelu-toimintamallin ja -konsulttiverkoston luominen. eYrityspalvelu auttaa pk-yrityksiä alkuun liiketoiminnan sähköistämässä.
- Yhteistyössä Teknologiakeskus Hermia Oy:n kanssa EU:n 6. puiteohjelman alainen integroitu projekti Digital Business Ecosystem (DBE) yritysten sähköisen liiketoimintaympäristön kehittämiseksi
- Yhteistyössä Itämeri-instituutin kanssa ePietari-kumppanuusohjelma julkisten palveluiden kehittämiseksi public-private-partnership-yhteistyönä Tampereen ja Pietarin välillä
- eBRC Research Reports -sarjassa 32 tutkimusraporttia ja viisi toimitettua eBRF-konferenssin Frontiers of e-Business Research (FeBR) -konferenssijulkaisua, joissa yhteensä 232 tutkimuspapereita
- Verkostoituminen alan kansainvälisiin asiantuntijaryhmiin ja toiminta mm. EU:n kutsumana asiantuntijana tutkimushankkeiden evaluointitehtävissä ja merkittävässä konferensseissa
- Tutkimuskeskuksen tuottamaa tietoa hyödynnettiin perustajayliopistojen opetuksessa ja tutkimuksessa sekä yritysten liiketoiminnassa.

- kaikkiaan 73 hanketta, kokoluokat muutamasta tuhannesta eurosta muutamaan miljoonaan euroon
- hankkeiden kokonaisvolyyymi 17,7 M€ ylitti tavoitteen
- suurimmat rahoittajat Tekes ja muut valtiolliset julkisorganisaatiot, EU, Tampereen kaupunki, TTY ja TaY sekä yksittäiset yritykset
- yhteensä 67 yrityskumppania

jatko

- eBRC-hankesalkun yksittäiset hankkeet ja ohjelmakokonaisuudet jatkavat elämäänsä itsenäisinä kukin oman vastuutoimijansa hoivissa.
- Myös eBRF-konferenssin järjestäminen jatkuu. Vuonna 2006 eBRF pidetään Tampereella yhteiskonferenssina International Conference of Electronic Business (ICEB) -konferenssin kanssa. ICEB on aiemmin järjestetty Hong Kongissa, Singaporessa, Taieissa ja Beijingissä. ICEB + eBRF 2006 -konferenssin vastuullinen järjestäjä on TTY:n tiedonhallinnan laitos.
- eBRC-projektin parhaimpia käytäntöjä ja toimintoja ja niihin liittyvää TTY:n ja TaY:n yhteistyötä valmistaudutaan jatkamaan myös kootusti. Jatko yhteistyötä valmistellaan TTY:n tiedonhallinnan laitoksella työnimellä Emergent Business Research Coalition (EBRC).

istävä matchmaker-malli toimi”

Lisää ymmärrystä uusista liiketoimintailmiöistä

Jatkossa eBRC-projektin perintö tukee erityisesti TTY:n tiedonhallinnan laitoksen ja TaY:n kauppakorkeakoulun toimintaa. Itse asiassa molemmat yksiköt syntyivät eBRC-projektin aikana ja eBRC:n johtokunnan jäsenet olivat keskeisesti vaikuttamassa niiden perustamiseen. eBRC:lle suunnitellaan myös itsellistä, omaa tulevaisuutta. Alustavasti painopisteenä on entistä selkeämmin pyrkiä ymmärtämään uusia liiketoimintailmiöitä, mallintamaan liiketoimintaa ja ymmärtämään eri toimijoiden strategia- ja ansaintalogiikkaa.

eBRC:n projektiorganisaation oma tutkimus on liittynyt kasvuyritystoiminnan kehittämiseen ja uuden liiketoimin-

nan ja kasvun resursointiin tietoyhteiskunnassa. Tämän suuntauksen vahvistaminen rakentaisi uuden ajan eBRC:tä entistä perinteisemmäksi tutkimuskeskukseksi. Uskon kuitenkin, että entistä selkeämpi tutkimuksellinen päämäärä yhdistettynä rajoja rikkovaan ja verkottavaan toimintatapaan tuottaisi jatkossa entistä parempia tuloksia.

Tietoyhteiskuntain

Information Society Institute

Tietoyhteiskuntainstituutti oli monitieteinen tutkimuskeskushanke, jonka Tampereen kaupunki, Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto perustivat viiden vuoden ajaksi edistämään ja tukemaan tutkimusalan kehitystä. Instituutti toimi Tampereen yliopiston informaatiotieteiden tiedekunnan yhteydessä.

tavoite

- Aktiiviseen kansalaisuuteen perustuvan tietoyhteiskunnan edistäminen tutkimuksen ja opetuksen keinoin.
- Harjoittaa ja viedä eteenpäin tietoyhteiskuntaan kohdistuvaa tutkimusta Tampereen yliopiston ja Tampereen teknillisen yliopiston piirissä.
- Näkyvän auktoriteettiaseman saavuttaminen tietoyhteiskunta-asioissa kotimaassa ja kansainvälisesti.

- Uudet mediat ja audiovisuaalinen kulttuuri
- eOppiminen
- Tietoyhteiskunnan hyvinvointipalvelut
- Sähköinen hallinto
- Verkoissa tapahtuva tiedonhaku
- Tietoturva
- Uuden tieto- ja viestintätekniikan käyttäjälähtöinen tutkimus
- Maailmanlaajuiseen tietoyhteiskuntaan ja erityisesti kehittyviin maihin kohdistuva tutkimus
- Tietotekniikan ja tietoyhteiskunnan pidemmän ajan kehitysnäkymät ja -vaihtoehdot

toiminta

Instituutti toimi Tampereen yliopiston informaatiotieteiden tiedekunnan yhteyteen sijoitettuna, monitieteisenä tutkimuskeskuksena. Valtaosa instituutin tukemasta ja sen aloitteesta käynnistyneestä tutkimuksesta kohdistui keskeisille teema-alueille:

- Uuden talouden ja tietoyhteiskunnan yhteiskunta- ja taloustieteellinen tutkimus
- Tietoyhteiskunnan työelämämuutokset
- Tietotekniikka ja arki

Instituutilla oli keskeinen rooli kansallisen yhteistyöverkoston eli tietoyhteiskunta.fi-verkkosivuston organisoinnissa ja toteuttamisessa.

Tutkimustyöstä päävastuun kantoivat omilla erityisalueillaan eri tieteenalalaitoksissa työskentelevät tutkimusryhmät. Tutkijat loivat yhteyksiä kotimaisiin ja kansainvälisiin tietoyhteiskunnan tutkijoihin ja keskeisiin tutkimusryhmiin ja -instituutio-

Tietoyhteiskuntainstituutin johtaja Antti Kasvio ja instituutin ohjausryhmän puheenjohtaja Sami Borg • Antti Kasvio on Työterveyslaitoksen Työ ja

”Monitieteisen tutkimuksen edellytykset

Borg: eTampereen avulla haluttiin toisaalta nostaa paikallinen tutkimus korkealle kansainväliselle tasolle ja toisaalta Tietoyhteiskuntainstituutilta odotettiin monitieteisyyttä ja koulutuksen ja aktiivisen kansalaisuuden tukemista. Tavoitteenasettelu oli vähän ristiriitainen. Huippututkimuksen esiin nostamiseksi olisi vahvempi valikoivuus ollut tarkoituksenmukaista, mutta halusimme pitää kiinni kokonaisuistamme. Instituutin tutkimushankkeet ovat olleet laaja-alaisia ja monipuolisia. Myös tutkimuksen ja opetuksen vuorovaikutus on toiminut hyvin. Kun tietoyhteiskunta-asiat ovat levin-

neet vahvasti yliopiston koulutusohjelmiin, opiskelijat saavat ajankohtaista ja tarkoitukseenmukaista valmennusta tietoyhteiskunnan tehtäviin.

Uskon, että Tietoyhteiskuntainstituutin ansiosta monitieteisen tutkimuksen edellytykset ovat merkittävästi parantuneet. Yli kymmenen tieteenalaa on ollut vahvasti edustettuina instituutin toiminnassa. Tulevaisuuden kannalta olennaista on erityisesti se, että hankkeisiin liittyvä verkottuminen on madaltanut tieteenalojen välisiä raja-aitoja.

Kasvio: Hienoa on ollut se verkottu-

mispääoma, jota tässä on kertynyt. eTampere on kaiken kaikkiaan yhdistänyt erilaisten tieteenalojen ja yksiköiden ja käytännön toimijoiden edustajia tavalla, joka ei ole tavallista yliopistomaailmassa. Malliesimerkki uudesta verkottumisesta on tamperelaisten yliopistojen yhdessä eräiden muiden tahojen kanssa perustama Tampereen e-oppimisen klusteri, joka on alusta lähtien ollut kantasiakkaitamme. Klusteriin liittyivät kaikki alueen tutkimus- ja oppilaitokset ja kouluviiranomaiset. Vaikka eTampere-ohjelman erityisrahoitus päättyi, klusteri jatkaa toimintaansa omin voimin.

stituutti

hin. Huomattava osa hankkeista toteutettiin yhteistyössä paikallisten tietoyhteiskuntatoimijoiden kanssa.

tuloksia

- tietoyhteiskuntaan kohdistuvan tutkimuksen merkittävä eteneminen ja monipuolistuminen ja osaamistason oleellinen kohoaminen
- vahvoja tutkimusalueita mm. lasten asema tietoyhteiskunnassa, tietoyhteiskuntabarometrit, arjen tietoteknisten sovellusten käyttö ja kulttuuriset merkitykset, älykäs asuminen, liikenteen telematiikka, tieto- ja viestintäteknikan käyttäjälähtöinen tutkimus
- kulttuuritutkimuksen keskuksen perustaminen Tampereen yliopistoon
- e-oppimisen klusteri edistämään toimijoiden yhteistyötä
- tietoturvakonsortion perustaminen

- 78 hanketta, volyymit muutamasta tuhannesta eurosta 1,6 M€:oon, osa hankkeista kansainvälisiä
- tutkimushankkeiden kokonaisvolyyymi 17,4 M€ ylitti tavoitteen
- hankkeissa mukana kymmeniä tutkijoita
- vuoden 2005 lopussa hankkeissa mukana 51 yritystä
- merkittävimmät hankerahoittajat Suomen Akatemia, Sitra, ministeriöt ja muut julkisyhteisöt sekä Tampereen kaupunki

jatko

- Tietoyhteiskuntainstituutin toiminta ei jatku sellaisenaan, sillä tietoyhteiskuntaan liittyvän tutkimuksen erottaminen muusta nyky-yhteiskuntaan ja kehittyneen tietotekniikan eri sovelluksiin kohdistuvasta tutkimuksesta ei enää ole tarkoituksenmukaista. Tieteenalarajat ylittävä ja muihin innovatiivisiin toimijoihin ulottuva tutkimusyhteistyö jatkuu syntyneissä verkostoissa.

yhteiskunta -tiimin päällikkö. Sami Borg on Yhteiskuntatieteellisen tietoarkiston johtaja.

ovat parantuneet”

Borg: Meidän vaikutuksestamme myös yliopiston laitosten ja keskeisten henkilöiden, kuten professoreiden, yhteistyö on lisääntynyt. Myös Tampereen yliopisto ja Tampereen teknillinen yliopisto ovat tehneet yhteistyötä. Enemmän olisi tosin saanut olla sellaisia hankkeita, joissa olisi ollut aktiivisia toimijoita molemmista yliopistoista. Valtakunnallisesti olemme tehneet yhteistyötä Tulevaisuuden tutkimuskeskuksen kanssa ja laatineet hallituksen tietoyhteiskuntapolitiikkaohjelmaan liittyviä selvityksiä. Kansainvälistä yhteistyötä on tehty etenkin EU-alueella.

Monipuolisuutta, laaja-alaisuutta, mahdollisuuksia

Kasvio: Turhauttavaa on puolestaan ollut se, että olisimme halunneet päästä tekemään kunnollisen ja systemaattiseen aineistonhankintaan perustuvan kokovartalokuvan suomalaisesta tietoyhteiskunnasta, mutta ulkopuolista rahoitusta siihen ei herunut. Emme myöskään saavuttaneet tietoyhteiskuntatutkimuksessa sellaista kansallista tai eurooppalaista asiantuntija-asemaa kuin oli alun alkaen tavoitteenamme.

Borg: Se johtuu osittain toimintalinjas-

tamme, joka painotti laaja-alaisuutta ja monipuolisuutta. Sen sijaan, että olisi suunnattu voimia ennestäänkin vahvoihin tutkimusalueisiin, instituutti pyrki antamaan useille tahoille mahdollisuuden toteuttaa ideoitaan. Tutkimuspoliittisesti se ei ole muodikasta, mutta seudun yrityselämän kannalta se on loppujen lopuksi ehkä tärkeämpää.

Palveluautomaation kehityskeskus

Research & Evaluation Laboratory

Palveluautomaation kehityskeskus RELab oli koemaailma ja yhteistyöverkosto sähköisten palveluratkaisujen kehittämiseksi. Osaohjelmasta vastasi VTT.

tavoite

- Kasvaa uuden tietoyhteiskunnan huipuluokan teknistieteelliseksi testaus- ja tutkimuslaboratorioksi maailmassa.

toiminta

RELab muodosti laajan yhteistyöverkoston, jonka tavoitteen oli koota parhaat osaajat kehittämään sähköisiä palveluratkaisuja ja niihin liittyviä riskienhallinnan menetelmiä. Toiminta-alueet olivat

- tuotteen alkuvaiheen tutkimus, demonstrointi ja pilotointi
- palvelukonseptien ja -järjestelmien tutkimus ja kehitys
- käytettävyydetutkimus
- trendien ja uusien tekniikoiden visiointi, teknologiatekniikan vaikutusten ennustaminen.

Pääosa hankkeista keskittyi teknologisiin ratkaisuihin, mutta varsinkin ohjelman jälkipuoliskolla suuntauduttiin myös teollisuuden palveluliiketoiminnan tarpeisiin.

Teknologiahankkeita olivat muun muassa mobiilipaikannuksen testijärjestel-

mä ja kaupungin keskustan WLAN-koeläly, jotka toteutettiin palvelujen kehittäjän avuksi. RELab myös vastasi eTampereen osaohjelmien yhteisestä LähiTV-hankkeesta ja osallistui useisiin laajoihin EU-hankkeisiin.

Toimintaa ohjasi neljän ulkopuolisen asiantuntijan muodostama ryhmä, jossa olivat edustettuina Tampereen yliopisto, Tampereen kaupunki ja kaksi yritystä.

Yhteistyökumppaneita olivat muun muassa kaikki eTampereen osaohjelmat. Tampereen seudun osaamiskeskuksesta yhteistyötä tehtiin ICT:n, viestinnän, asiantuntijapalvelujen sekä koneenrakennuksen ja automaation osaamiskeskusten kanssa. EU-hankkeiden valmistelussa RELab käytti hyväkseen VTT:n ja Tampereen Brysselin-edustuston kontakteja. Muita tärkeitä verkostoja olivat muun muassa Industrial Business Research Forum, teknologiateollisuuden TRIO-ohjelma, KTM:n Tulevaisuuden ennakointifoorumi ja useat EU:n tutkimusverkostot.

tuloksia

- eurooppalainen auto- ja rengasteollisuushanke, jossa kehitettiin prototyyppi tulevaisuuden renkaaksi tulevaisuuden autoon ja jonka pohjalta on syntynyt muita laajoja EU-hankkeita
- virtuaalinen museohanke, jossa vierailijalle tarjotaan museolämyksiä mobiilisti
- mobiilisovelluksiin liittyviä käyttäjätutkimuksia, joiden tuloksia on hyödynnetty tuotteiden kehittämisessä
- EU:n artikla 169 liittyvä hanke, jossa laadittiin EU:lle toimintasuunnitelma langat-

tomiin teknologioihin liittyvän yhteistyön kehittämisestä Euroopassa

- sähköisen vakuutusliiketoiminnan edistäminen hankkeissa, joissa kehitettiin menetelmiä helpompaan vakuutusasiointiin
- teollisuuden palveluliiketoimintaan liittyvän tutkimuksen käynnistäminen
- uuden Palvelujärjestelmät-tutkimustiimin perustaminen VTT:lle

- yhteensä 64 hanketta, joista 8 kansainvälisiä

- hankkeiden kokonaisvolyymi 16,7 M€ ylitti tavoitteen

- 6 rahoittajatahoa, merkittävimmät EU, Tampereen kaupunki ja yritykset

- hankkeissa mukana noin 35 yritystä kotimaasta ja ulkomailta

jatko

- RELabin aikana käynnistetty liiketoimintalähtöisten palvelujärjestelmien kehittäminen jatkuu osana VTT:n normaalia toimintaa muun muassa uudessa, RELabin projekteissa työskennelleistä henkilöistä koostuvassa Palvelujärjestelmät-tutkimustiimissä ja syntyneissä verkostoissa. EU-suuntaus jatkuu vahvana.

Ohjelmajohtaja Pasi Viitanen • Pasi Viitanen on VTT:n erikoistutkija.

”eTampere oli hyvä lähtölaukaus monelle yhteistyölle”

Palveluautomaation kehityskeskuksen perusajatus, vaivattomien informaatioteknisten ratkaisujen luominen, on säilynyt, vaikka tutkimuksen painopiste on siirtynyt kuluttajapalveluista yrityspalveluihin. Palvelujen automatisointia VTT on tutkinut jo 1990-luvun puolivälistä, jolloin koottiin erityinen palveluautomaation tutkimusryhmä. Kertynyt

tä oppia hyödynnetään nyt teollisuuden palveluliiketoiminnan kehittämisessä.

eTampere on lisännyt merkittävästi paikallista verkostoitumista ja yhteistyötä. Toisaalta yllättävän paljon täällä on saman alan toimijoita, jotka eivät tee keskenään mitään yhteistyötä. eTampere oli hyvä lähtölaukaus yhteistoiminnan kehittämiseksi. Samantyyppi-

isiä tarvittaisiin jatkossakin. Tampereen seudulla on monia yrityksiä, jotka periaatteessa voisivat siirtää tuotantonsa ulkomaille. Pitäisi saada aikaiseksi sellaisia yhdistelmiä, että tuotantoa ei voi tai ei kannata siirtää muualle, ja rakentaa kilpailukyky sen varaan, että täällä on sopiva joukko eri alojen ihmisiä tekemässä asioita.

Lyhennelmä. Koko teksti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimusanalyytit, Osaohjelmajohtajien analyysit.

Ohjelman johtajat Pekka Jussila ja Heidi Huhtamalla • Pekka Jussila on Hermia Yrityskehitys Oy:n toimitusjohtaja ja Heidi Huhtamalla yhtiön varatoimitusjohtaja.

”Synnetyttiin pysyvä toimintamalli”

Jussila: Kiihdyttämön ajatus oli ja on, että tuletaan kasvuvaiheita ja haetaan kumppanuuksia eri rahoituskiertoilla. Perustavoite on saavutettu eli on synnitetty toimintamalli ja verkosto, jotka jäävät elämään. Kehitysrahoitustavoitteet saavutetaan, samoin todennäköisesti liikevaihto- ja työpaikkatavoitteetkin, vaikka ei aivan aikataulussa.

Toimintatapoja muutettiin matkan varrella useita kertoja. Vuonna 2002 Hermia Yrityskehitys Oy otti kokonaisvastuun toiminnasta. Yrityksen työntekijät sitoutuivat omistajina yhtiöön ja työhön. Nyt ajatus on, että palvelu jatkuu ohjelmakauden jälkeen, samoin kuin perustamamme alueellinen siemenrahasto, Hermia Ventures. Rahoitusalan perushokema on, että yksityiset sijoittajat eivät lähde rahoittamaan siemenvaiheen toimintaa. Me onnistuimme kuitenkin saamaan mukaan puhtaasti yksityistä rahaa ja menestyneitä yrittäjiä.

Kiihdyttämön tavoite on etsiä tutkijoiden lupaaville yritysaihoille ammattijohto ja -myyjät, joiden liiketoimintaosaaminen täydentää tutkijoiden teknologista asiantuntemusta.

Huhtamalla: Tutkijan pitää ymmärtää, että pelkästään hänen osaamisellaan yrityksestä ei tehdä kasvubisnestä. Kasvuyrittäjyys tarkoittaa sitä, että yritykseen haetaan uutta osaamista, ja silloin omistajuutta pitää olla valmis jakamaan. Tarvitaan lisää nimenomaan liiketoimintaosaamista.

Jussila: eTampereen myötä on syntynyt monentasoisia verkostoja. Osaohjelmien sisällä tehtiin yhteistyötä, joskin yritys-elämän ja tutkimusmaailman välinen yhteys olisi voinut olla tiiviimpi. Kansallisella tasolla olemme olleet kehittämässä yrityskehitystoimintaa, rakentamassa uusia rahoitusjärjestelmiä ja uudistamassa teknologiakeskusten yrityskehitystoimintaa. Kansainvälistä yhteistyötä on viritelty Pohjoismaihin, EU:hun ja Yhdysvaltoihin.

Huhtamalla: Asiakkaamme edellyttävät, että olemme aktiivisia ja löydämme heille yhteistyökumppaneita ja rahoittajia, joten meillä on olennaista ylläpitää verkostoja, joihin olemme päässeet ja joita olemme itse olleet rakentamassa.

Lyhennelmä. Koko teksti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimusanalysit, Osaohjelmajohtajien analyysit.

eKiihdyttämö

eAccelerator

eKiihdyttämö oli uusi toimintamalli teknologiayritysten vauhdittamiseksi kasvuun ja menestykseen. eKiihdyttämöä koordinoi aluksi Teknoliakeskus Hermia Oy, vuodesta 2002 Hermia Yrityskehitys Oy.

tavoite

- Rakentaa Tampereen seudulle pysyvä, tehokas toimintamalli kasvuyritysaihojen kehittämiseksi ja saattamiseksi kasvuun
- Synnyttää 20–25 listautumiskelpoiseksi kehittyvää huippuyritystä, jotka työllistävät 1500 henkilöä ja joiden yhteenlaskettu liikevaihto on 250 M€
- Kanavoida k.o. yrityksiin 50 M€ ulkopuolista pääomaa

toiminta

eKiihdyttämö on edistänyt kasvuyritysten ja kasvuyritysaihojen toimintaa tarjoamalla yrityksille liiketoiminnan kehityspalveluja sekä tekemällä pääomasijoituksia yritysaihoihin. Toimintamalli perustuu teknologiaosaajien sekä liiketoiminnan kehittämisen ja pääomarahoituksen asiantuntijoiden yhteistyöhön.

Ohjelmakauden heikko taloussuhdanne vaikeutti merkittävästi riskirahoituksen keräämistä alkaville yrityksille, ja toimintaa fokusoihtiin ohjelmakauden aikana useita kertoja uudelleen. Linjaukset määritteli johtoryhmä, johon kuului useita ICT-yritysten edustajia sekä rahoituksen ja yrityskehitystoiminnan asiantuntijoita.

Yhteistyö- ja rahoittajakumppaneiden löytämiseksi kasvuyrityksille eKiihdyttämö kokosi yrityksiä ns. miniklustereiksi avainyritysten tai avainteknologioiden ym-

pärille. Valitut kolme miniklusterialuetta ovat pelit ja multimedia, sulautettu elektroniikka ja tietoliikenne-elektroniikka sekä ohjelmistoliiketoiminta, internet-teknologiat, verkkoteknologiat ja ASP-malli.

Tärkeitä yhteistyökumppaneita ja sidosryhmiä ovat olleet muun muassa alueelliset pääomasijoittajat, alueelliset ja valtakunnalliset yrityskehittäjät ja Euroopan innovaatiokeskus EBN.

- yritysten kasvua kiihdyttävän, taloudellisesti kestävän, markkinalähtöisen toimintamallin löytyminen ja vakiintuminen
- pääomasijoitukset 48,7 M€ lähes tavoitteessa
- 20 kiihdyttämöyritystä, joissa yhteensä 600 työpaikkaa
- palveluita hyödynnetty yli 60 yrityksessä
- Hermia Ventures Oy:n perustaminen 2005. Yhtiö on kansallinen, toimialariippumaton rahasto startti- ja kasvuvaiheen rahoitukseen.

jatko

- Kehityspalvelujen tarjonta yrityksille jatkuu Hermia Yrityskehitys Oy:ssä.
- Hermia Ventures -rahastoa kehitetään.

eTampere-tietoyhteiskuntaohjelma 2001-2005 oli kansainvälisestikin arvioiden poikkeuksellisen moniulotteinen kehitysohjelma, jonka vaikutukset heijastuvat pitkälle eteenpäin. Toiminnan ja tulosten kriittinen arviointi välittää eTampere-ohjelmasta saatuja kokemuksia tulevien kehitysohjelmien suunnittelijoiden ja toimijoiden avuksi.

Sosiaalinen pääoma vahvistui, taloudelliset vaikutukset odotettua vähäisempiä

eTampere-ohjelman virallisessa loppuarvioinnissa selvitettiin ohjelmaperusteisen toimintamallin soveltuvuutta elinkeinopoliittisen kehittämisen toimintatavaksi sekä arvioitiin ohjelman tulosten vaikuttavuutta Tampereen alueella, kansallisesti ja kansainvälisesti.

Loppuarvioinnin johtopäätöksiä

- Ohjelman myötä tuotettiin lisäresursseja tietoyhteiskuntakehitykseen hanketoiminnan kautta ja saavutettiin pysyvyyttä pidemmällä aikavälillä. Hanketoiminnan sirpaleisuuden vuoksi vaikutukset jäivät kuitenkin odotettua vähäisemmiksi.
- Sosiaalinen pääoma vahvistui. Ohjelman myötä seudulle luotiin uutta osaamista, uusia yhteistyökumppanuuksia ja toimijaverkostoja. Tietoyhteiskuntakehitykseen liittyvä tietoisuus, asenteet ja toimintamallit kehittyivät ja ymmärrys vahvistui.
- Taloudelliset vaikutukset olivat odotettua vähäisempiä. Hankkeista noin 60 % oli tutkimusta, ja aikajänne tutkimuspanostuksista liiketoiminnalliseen hyödyntämiseen on yleensä 10–15 vuotta. Pelkästään tutkimukseen panostamalla ei voida saavuttaa lyhyen aikavälin taloudellisia vaikutuksia.
- Ohjelmalla tavoitettiin laajasti eri kohderyhmiä, ja toimijoita ja osallistujia oli runsaasti. Seudun strategiset klusterit jäivät vähemmälle huomiolle.
- Visio näytti suuntaa tulevaisuuteen.

Arvioinnin tekivät helsinkiläiset Net Effect Oy ja Gaia Consulting Oy. Raportti osoitteessa www.etampere.fi/tutkimus/analyysit, Loppuevaluatio.

Opiksi ete

Asiantuntijat, jotka tuntevat eTampere-ohjelman hyvin, mutta eivät olleet toiminnan, tutkimuksen ja hallinnon näkökulmista. Tässä julkaistut tekstit

bisnes

Eero Ottila • Eero Ottila toimi eTampereen ohjausryhmän varapuheenjohtajana ja eTampere-ohjelman aikana Fujitsu Services Oy:n aluejohtajana.

Mitä jäi yrityksille käteen?

Oli suuri innostus, syntyi lievä pettymys – tämä ei ollutkaan yritysten juttu. Yritykset odottivat suurempia yrityslähtöisempiä hankkeita. Ehkä olisi ollut paikallaan jo alussa todeta, että tämä on ensisijassa tutkimusyhteisöiden hankke, jolla seutukunnalle kerätään rahaa tutkimuksia varten.

Jotain yrityksillekin toki jäi – kukaan ei sano, etteikö hankkeella ollut merkittävää huomioarvoa. Alueen vetovoimaisuus varmasti nousi ja tunnettuus lisääntyi. Nämä eivät kuitenkaan kovin paljoa yrityksiä auttaneet.

Ohjelman aikana suuntaa toki reivattiin jonkin verran ja ohjelman johto alkoi kuunnella myös yritysalamäätä. Syntyi muun muassa eYrityspalvelu, joka osoittautuikin erinomaiseksi työvälineeksi pienille yrityksille niiden matkalla sähköiseen maailmaan. eYrityspalvelu jäi myös elämään eTampereen päätyttyä Pirkanmaan Yrittäjien isännöimänä.

Mutta ne isot jutut: paljon uusia yrityksiä ja uusia pysyviä työpaikkoja, paljon merkittäviä uusia uraa luovia tutkimushankkeita; niitä kärkihankkeita joiden varassa menemme eteenpäin – syntyikö niitä vai ovatko asiat vielä kesken ja pitäisikö niitä arvioinnin jälkeen jatkaa jossain muodossa edelleen?

Elinkeinoelämä varmasti odottaa, että jatkoa tulee. Samalla se odottaa, että se pääsee ainakin osaksi myös omilla ehdoillaan vaikuttamaan syntyviin hankkeisiin. Se odottaa julkiselta toimijalta enemmän tilaajan roolia voidakseen myös omalta osaltaan aidosti panostaa tuleviin ratkaisuihin. Ajatus siitä, että eTampereen isännänkin tulisi kuulua myös näissä asioissa maan ehdottomaan eliittiin, elää edelleen.

hallinto

Jarkko Lumio • Jarkko Lumio toimi eTampere-ohjelmakaudella toimitusjohtajana Oy Media Tampere Ltd:ssä, joka on vastannut viestinnän osaamiskeskukseen toiminnasta Tampereen seudun osaamiskeskusohjelmassa. eTampere-ohjelmatoimisto sijaitti Media Tampereen tiloissa.

Ongelmia ohjauksessa

eTampere-ohjelma oli leimallisesti tutkimusohjelma ja sen tavoitteistoon kirjoitettu pyrkimys tuottaa uudenlaisia sähköisiä palveluita myös kansalaisille toteutui vain osittain.

Syynä tähän oli toisaalta se, että tutkimuspuolella keskityttiin lähinnä teknologiaan ja tietoyhteiskunnan yleisiä kehityspiirteitä ja sähköisen liiketoiminnan kehitystä selvittävään perus- ja seurantatutkimukseen, ei hyvinvointipalvelujen soveltavaan kehittämiseen. Ongelman toinen puoli oli se, että ohjelmassa kaupungin omalla vastuulla oleva sähköisen palvelun kehittäminen

enpäin

mukana sen päivittäisessä toiminnassa, analysoivat kesällä 2005 ohjelmaa liike-
ovat tiivistelmiä. Lyhentämättömät arviot osoitteessa www.etampere.fi/tutkimus/analyysit.

jäi liiaksi toimialojen sisällä tehtäväksi. Ohjelman Infocity-osuudella tai ohjelmatoimistolla ei ollut välineitä ohjata tätä kehitystyötä muiden osajohdelmien – siis tutkimuksen – yhteyteen. Tutkimuspuolelta puuttui siten toiminnalle punaisen langan antava asiakas, eikä tutkimukselle tarjoutunut tietoyhteiskunnan palvelujen kehittämisen kannalta relevantteja tutkimusteemoja.

Toinen eTampereen perusongelma oli kehitysohjelmille varsin tyyppillinen: kunnianhimoiseksi laadittu ohjelma pyritään toteuttamaan muiden rahoilla. Kun lopullinen päätösvalta resursseista jää kuitenkin sinne missä se jo aiemminkin oli ja rahojen käytölle on monia keskenään ristiriitaisia tavoitteita, tehdään lopulta sitä mihin on totuttu. Jos ohjelmalla on määrällisiä tavoitteita, ne voidaan saavuttaa vain kirjaamalla ohjelmassa tehdyksi työtä, joka mahdollisesti muutenkin olisi tehty – olihan sitä varten muiden rahoittajien rahoitusosuus olemassa.

Koska eTampere-ohjelman toimeenpanovastuu hajautettiin ennen ohjelmaa tehdyin yhteistyösopimuksin eri tahoille, vietiin välineitä ohjelman toteutusaikaiselta ohjaukselta. Jo ohjelmakauden aikana näkyvissä olleeseen eri osajohdelmien erillisyyteen tai perustutkimuksen painottumiseen ei kyetty puuttumaan. Vaikka ohjelman tavoiteltu – ja sen saavuttama – hankevolyyymi oli Suomen mitapuun mukaan kunnioitettavan suuri, hajaantui toiminta sisällöllisesti niin laajalle alueelle, että kaikkia sen välittömiä vaikutuksia on mahdoton tunnistaa.

Laaja-alaisuudellaan ohjelma saavutti huomiota paitsi kotimaassa, myös maamme rajojen ulkopuolella ja palveli näin hyvin kaupungin tavoitteita. Ohjelman tavoitteet asetettiin ensi sijassa määrällisinä hankevolyyminä, minkä vuoksi ohjelman laadullisten vaikutusten saavuttamisen arviointiin ei juuri ole ollut edellytyksiä.

tutkimus

Heidi Keso, Hanna Lehtimäki, Tarja Pietiläinen • Heidi Keso, Hanna Lehtimäki ja Tarja Pietiläinen toimivat tutkijoina ja yrittäjinä Life Works Consulting Oy:ssä, joka on erikoistunut liiketoiminnan tutkimukseen ja liikkeenjohdon koulutukseen sekä liiketoimintakonseptien kehittämiseen.

Miten tutkimuksen käyttöarvoa voi arvioida?

Tutkimuksen rooli yritysten, kaupungin ja yliopistojen kolmikantaa perustuvassa ohjelmassa on ollut rakentaa keskusteluyhteyttä yhteiskunnan päätöksentekijöiden välille tarttumalla kiinnostaviin tietoyhteiskunta-ilmiöihin. Tutkimus on tuonut syvyyttä vuorovaikutukseen ja tietoyhteiskuntakehitystä viitoittavaan keskusteluun.

Tietoyhteiskuntatutkimus on koontunut tutkijajoukkoja ajankohdallisen teeman ympärille ja suunnannut tehtävää tutkimusta Tampereen alueen kehitykselle tärkeisiin kysymyksiin. Tutkimus on siten tukenut elinkeinopolitiittisten tavoitteiden toteutumista eli sitä, että Tampere on tunnustettu tietoyhteiskunta-ajattelun ja -toiminnan edistäjä Euroopassa. Lisäksi kolmen tahon yhteistyö on selkeästi lisääntynyt.

Julkishallinnon ja yritysten palvelukehittäjille tutkimus on tuottanut uusia käsitteitä ja muokannut ymmärtämystä meneillään olevasta kehityksestä. Näiden käsitteiden avulla palvelukehittäjät pystyvät muokkaamaan omaa toimintaansa ja rakentamaan parempia sovelluksia.

Julkishallinto on puolestaan päässyt ohjelmassa pilotoimaan erilaisia kuntalaisille tarjottavia palveluja, joissa on hyödynnetty informaation digitaalista muotoa vuorovaikutuksessa tutkimuksessa esiin nostettujen suositusten mukaisesti. Kansalaisten tietotekniikkavalmiuksia on parannettu ja luotu mahdollisuuksia verkon käyttöön.

Kriittiset äänet ovat arvioineet, että eTampere-ohjelmassa toteutettu tutkimus on tuottanut liian vähän näkyviä tuloksia. Tutkimusta on kritisoitu siitä, että se on jäänyt yliopistojen sisälle eikä ole koskettanut kuntalaisia, heille palveluita kehitettäviä tahoja eikä alueen yrityksiä. Kun tutkimus valjastetaan elinkeinopolitiikan avuksi, odottavat hallinnon edustajat siltä politiikan tekoa auttavia tuloksia ja yritysten edustajat liiketoimintaa edistäviä tuloksia.

Kriittiset arviot ovat seurausta epärealistisista odotuksista tieteelliselle tutkimukselle. Isojen tutkimusryhmien toiminnan liikkeelle saaminen kestää vähintään vuoden, johtuen rahoitusyhteisöistä ja tutkijoiden rekrytoinnin haastavuudesta.

Onko tutkimuksesta ollut hyötyä yrityksille? Tutkimustulosten valmistuminen vie oman aikansa ja tulosten soveltaminen käytäntöön on oma erillinen prosessinsa. Ongelmat, jotka tutkimus määrittelee ja joihin se pyrkii löytämään ratkaisuja, ovat luonteeltaan erityyppisiä kuin käytännön liiketoiminnan ja julkisten palvelujen ratkaistavina olevat päivittävät kysymykset. Jokaisen eri toimijan näkökulmasta katsottuna onnistumisen tai hyödyn arvioinnille on olemassa omat mittarit.

eTampere-ohjelma on osoitus siitä, että elinkeinopolitiikka voi toimia tutkimustoiminnan suuntaajana ja saada aikaan toiminnan muutosta alueella. Elinkeinopolitiikan viisivuotiskausi on kuitenkin liian lyhyt suurten sosiaalisten muutosten aikaansaamiseksi tutkimuksen keinoin.

Tutkimuksen institutionalisoitumista voidaan pitää onnistumisen merkinä, koska näin toiminta ei jää hajatoimiksi. eTampere-ohjelman tavoitteet eivät toteutuneet täysin tältä osin. Tutkimusta saatiin suunnattua ajankohtaisten teemojen ympärille, mutta tutkimustoiminta ei näin lyhyellä aikavälillä pystynyt kehittymään itsenäiseksi instituutioksi, koulukunnaksi.

eHurmio vai eFiasko?

Pörinää, loistava avaus, näpertelyä, edelläkävijä, pettymys ja uskomattoman hieno. Monen määritelmän tietoyhteiskuntaohjelma eTampere päättyy tänä vuonna.

Aamulehti 15.5.2005

”Samalla kun eTampere-ohjelman hyvä lopputulos varmistetaan, on myös tunnistettava ohjelman aikana syntyneet uudet hyvät käytännöt ja kärkihankkeet, joita on jatkettava. Hyviä kärkiä ovat yhteistyö eri yliopistojen välillä, uudet palvelukonseptit esimerkiksi yrityskehitystoiminnassa ja palveluliiketoiminnassa sekä uudet teknologiset avaukset.”

Tampereen kaupungin elinkeinojohtaja Harri Airaksinen, ITviikko 7/2005

”eTampere oli selvä edelläkävijä Suomessa ja kirkasti Suomi-kuvaa myös ulkomailla.”

Hallituksen tietoyhteiskuntaohjelman johtaja Katrina Harjuhahto-Madetoja, Aamulehti 15.5.2005

”Netti-Nysse on tietoyhteiskunnan sisäheittäjä, tietotekniikan ja arjen linkittäjä.”

Projektikoordinaattori Elna Harju, Tampere Media City 1/2001

”Kyllä tämä on hyvä osata. Tämä on vähän sama juttu kun pankkikortin kanssa. Vannoin, että ikinä en sitä ota, mutta pakkohan se oli. Tämän internetin ajattelin opetella ennen kuin on pakko. Eihän sitä tiedä, vaikka joskus sairastuu niin, että ei pääse kotoa lähtemään. Voi ainakin sitten verkon kautta hoitaa itse asioitaan.”

eTampereen Nettikinkereillä uuslukutaidon tärkeydestä sanottua, eTampereen sidosryhmälehti eTappi 2/2003

Tuomen mukaan Tampereen tekemät investoinnit tietoyhteiskunnan rakentamiseen ja kehittämiseen ja hankkeiden yhteiskunnallinen tuki luovat Tampereesta uusiutumiskykyisen, innovatiivisen ja aktiivisen kuvan. Tietoyhteiskunta ei ole jäänyt pelkästään poliittiseksi puheeksi, Tampereella ja eTampereessa on tehty ansiokasta tutkimusta tietoyhteiskunnan todellisista vaikutuksista ihmisten arkeen, kuten myös kriittistä tutkimusta, joka auttaa avaamaan kehityksen haasteita ja retoriikkaa. Erityisenä vahvuutena on tietoyhteiskunnan teknisen ja sosiaalisen ulottuvuuden tutkimuksellinen integrointi.

Filosofian tohtori Ilkka Tuomi, eTampereen sidosryhmälehti eTappi 5/2004

Plastorill Oy on yksi ensimmäisistä eYritys-palvelun asiakasyrityksistä.

”En oikeastaan keksi, kenelle tästä ei olisi hyötyä. Me olemme 70 työntekijän yritys, ja tarve tällaiseen palveluun on meilläkin iso. Uskoisin, että pienemmillä yrityksillä apu on vielä enemmän tarpeen. Parasta tässä on ollut, että kokee konsultit ymmärtävät oikeasti asiakkaan ongelmia ja he puhuvat kieltä, jota ymmärrämme.”

Plastorill Oy:n tuotantojohtaja Marko Marttila, eYrityspalvelu News 9/2004

eTampere oli iso ponnistus. Se oli esimerkki siitä, että Tampereelta löytyy tarvittaessa yhteishenkeä, jolla kaupungin tulevaisuutta pyritään ohjaamaan haluttuun suuntaan.

Aamulehden pääkirjoitus 17.2.2006

”eTampere on riittävän kunnianhimoinen hanke, joka näkyy myös mielikuvien tasolla: se synnyttää vipinää, joka vaikuttaa myönteisesti yleiseen tekemisen meininkiin, kanavoi tänne keskeistä alan osaamista ja nostaa Tampereen edelläkulkijan rooliin.”

Tietovalta Oy:n toimitusjohtaja Mika Uusi-Pietilä, Tampere Media City 1/2001

www.etampere.fi

eTampere-ohjelman verkko-osoitteessa on eTampereen tarina laajasti dokumentoituina suomeksi ja englanniksi. Tietoyhteiskuntakehitystä valotetaan muun muassa videohaastatteluin. Sivuilta löytyvät myös ohjelman verkkosivut vuosilta 2001-2005.

eTampere-tietoyhteiskuntaohjelma 2001-2005 • Yhteenveto

Julkaisija Tampereen kaupungin viestintäyksikkö • Toimitus Viestintätoimisto Tammisto, Knuutila & Tammisto Oy • Taitto Piia Keljo
Painopaikka Uusi Kivipaino, Tampere, 2006 • Lisäkappaleiden tilaus johanna.heikkila@tampere.fi